

Соціально-психологічний факультет
Кафедра менеджменту і адміністрування

Допущено до захисту
зав. кафедри менеджменту
к.е.н. Карпюк О.А

Дипломна робота

на тему: " Фінансовий контролінг, як ефективний інструмент в менеджменті"
(на матеріалах ТОВ Житомиртепломаш)

на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» за професійним
спрямуванням 8.03060101 «Менеджмент організацій і адміністрування»

Виконала

студентка 71 групи
напряму підготовки 8.03060101
«Менеджмент організацій і
адміністрування»
Добровольська О.М.

Науковий керівник

доцент Саух Ірина Василівна

	2
<u>ВСТУП</u>	3
<u>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ</u>	7
<u>1.1. Сутність, функції та концепція фінансового контролінгу</u>	7
<u>1.2. Законодавчо – нормативне регулювання фінансового контролінгу на підприємстві</u>	15
<u>1.3. Характеристика методів фінансового контролінгу на підприємствах</u>	20
<u>Висновки до розділу 1</u>	32
<u>РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНО - ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</u>	34
<u>2.1. Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Житомиртепломаш»</u>	34
<u>2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Житомиртепломаш»</u>	42
<u>2.3. SWOT – аналіз ТОВ «Житомиртепломаш»</u>	51
<u>Висновки до розділу 2</u>	59
<u>РОЗДІЛ 3. ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛІНГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ</u>	61
<u>3.1. Удосконалення інформаційного забезпечення процесів бухгалтерського обліку ТОВ «Житомиртепломаш»</u>	61
<u>3.2. Розробка системи преміювання працівників ТОВ «Житомиртепломаш»</u>	70
<u>3.3. Прогнозування фінансового стану ТОВ «Житомиртепломаш»</u>	76
<u>Висновки до розділу 3</u>	79
<u>РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ</u>	81
<u>4.1. Охорона праці на підприємстві ТОВ «Житомиртепломаш»</u>	81
<u>4.2. Цивільний захист на підприємстві ТОВ «Житомиртепломаш»</u>	91
<u>Висновки до розділу 4</u>	98
<u>ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ</u>	100
<u>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</u>	104
<u>ДОДАТКИ</u>	108

Відчутний вплив динамічних змін в економічному середовищі, поступова глобалізація та підвищення конкурентного тиску на етапі трансформації економіки України потребують нових підходів до управління підприємством та створення такої інформаційної системи, яка б забезпечувала менеджмент якісними і вчасними даними для прийняття ефективних управлінських рішень.

Упровадження фінансового контролінгу як принципово нової концепції управління дозволяє підвищити рівень координованості процесів бюджетування, обліку, аналізу і моніторингу, що забезпечить підвищення якості управлінських рішень та ефективності системи управління сучасного підприємства в цілому. Лише комплексний характер спостереження за всіма блоками господарської та фінансової діяльності може забезпечити інформацією про реальне становище підприємства і тенденції, що сприяють зміцненню або послабленню позицій підприємства в економічному середовищі. Отримання такої інформації потребує відповідного інструментарію та методики його використання. Набутий досвід вимагає переходу до нової якості управління, що було б адекватною відповіддю тим загрозам й ризикам, що генерує по відношенню до підприємств ринкове середовище і його динамічні перетворення.

Такі проблеми особливо актуальні для великих підприємств. Поряд із безперечними перевагами такий прогресивний та динамічний підхід до управління великим господарюючим суб'єктом має певні недоліки: по-перше, ускладнення із впровадженням системи фінансового контролінгу внаслідок розпорошення фінансового, науково-технічного, кадрового потенціалів, відсутності необхідного рівня інновацій та інвестицій; по-друге, існує певний дисбаланс між темпами, яких набули реструктуризаційні перетворення, та динамікою обробки і впровадження у практику корпоративного управління інструментів фінансового контролінгу, що знижує ефективність трансформаційних процесів або взагалі викликає сумніви в їх доцільності; по-третє, рано чи пізно Україна інтегрується до Європейського Союзу і тоді

вітчизняним підприємствам доведеться конкурувати з досвідченими та впливовими іноземними компаніями.

Вагомий внесок у розвиток теоретичних та практичних питань контролінгу в цілому, окремих його аспектів та сфер, зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Ю. Аніскін, І. Ансофф, Й. Вебер, С. Голов, В. Герасимчук, А. Дайле, Н. Данілочкіна, О. Деменіна, Л. Довгань, Р. Ентоні, О. Кармінський, О. Коваленко, С. Козаченко, І. Крейдич, П. Круш, Е. Майєр, Р. Манн, В. Нусінов, О. Орлов, С. Петренко, Н. Петрусевич, М. Пушкар, Я. Соколов, О. Степанов, Д. Стеченко, Л. Сухарева, О. Терещенко, Є. Уткін, Х. Фольмут, Д. Хан, П. Хорват, О. Чумаченко, Г. Яловий та ін.

Водночас поза увагою більшості вчених залишаються окремі питання фінансового контролінгу, наприклад осмислення методологічних та методичних аспектів координації бюджетування, обліку, контролю й аналізу діяльності підприємства в системі прийняття управлінських рішень на основі реалізації механізму фінансового контролінгу; недостатньо обґрунтованими залишаються питання щодо механізму його реалізації в умовах трансформації економіки України; відсутність однозначного підходу до визначення економічної сутності фінансового контролінгу, його основних функцій і завдань; значна кількість досліджень з питань фінансового контролінгу сконцентрована на безумовно важливих, але локальних питаннях, контролінг розглядається як окремий елемент бюджетування, управлінського обліку або діагностики фінансово-економічного стану підприємства. Висновкам і рекомендаціям, які вони містять, бракує елементів системності. Дисертаційна робота є однією зі спроб усунути цей недолік, що зумовлює своєчасність та актуальність теми даного дослідження.

Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних підходів і надання науково-методичних рекомендацій щодо підвищення ефективності системи фінансового контролінгу на основі оцінки наукових робіт з обраної проблеми, узагальнення досвіду діяльності підприємств.

Відповідно до мети в роботі поставлено такі завдання:

- розкрити сутність, функції та концепція фінансового контролінгу;
- розкрити сутність законодавчо – нормативного регулювання фінансового контролінгу на підприємстві;
- охарактеризувати методи фінансового контролінгу підприємствах;
- проаналізувати організаційно-економічну характеристику ТОВ «Житомиртепломаш», та господарську діяльність;
- удосконалити інформаційне забезпечення процесів бухгалтерського обліку та спрогнозувати фінансовий стан ТОВ «Житомиртепломаш».

Об’єкт дослідження – система контролінгу на ТОВ «Житомиртепломаш».

Предмет дослідження – сукупність теоретичних і науково-методичних положень формування системи фінансового контролінгу на українських підприємствах. Теоретико-методологічні основи дисертаційного дослідження становили наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених та спеціалістів, публікації в періодичних виданнях з питань контролінгу, управлінського обліку, аналізу, управління та бюджетування. Нормативно-інформаційною базою дослідження стали офіційні статистичні та аналітичні дані щодо соціально-економічного розвитку України, опубліковані Державним комітетом статистики України, нормативні акти Кабінету Міністрів України; закони України, інформація з мережі Інтернет, господарська звітність ТОВ «Житомиртепломаш».

Зміст дипломної роботи розкрито в чотирьох розділах. В 1 розділі розкрито сутність фінансового контролінгу та функції. 2 розділ присвячено аналізу фінансово-господарської діяльності та проведено SWOT – аналіз ТОВ «Житомиртепломаш» Особливе місце в дипломній роботі займає пошук напрямів вдосконалення інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку та розроблення системи преміювання працівників, що знайшло своє відображення в 3 розділі дипломної роботи. В 4 розділі аналізується стан охорони праці та цивільного захисту на досліджуваному ТОВ «Житомиртепломаш».

Обсяг дипломної роботи –

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Визначено, що контролінг – нове явище в теорії і практиці сучасного управління, що виникло на стику економічного аналізу, планування, управлінського обліку, контролю й менеджменту.

Виявлено, що на практиці розрізняють різні напрями (сектори) контролінгу: фінансовий контролінг, контролінг збуту, дивізіональний контролінг, контролінг виробництва та закупівель тощо. В цьому розділі висвітлюються основні питання, пов'язані з організацією та функціонуванням фінансового контролінгу, хоча більшість методів та інструментів, які будуть охарактеризовані, є універсальними і можуть бути використані в інших секторах контролінгу.

Встановлено, що фінансовий контролінг на підприємствах зорієнтований на функціональну підтримку фінансового менеджменту, що визначає його зміст та основні завдання. Провідною метою фінансового контролінгу є орієнтація управлінського процесу на максимізацію прибутку та вартості капіталу власників при мінімізації ризику і збереженні ліквідності та платоспроможності підприємства. Для досягнення цієї мети фінансовий контролінг (контролер) вирішує цілий ряд функціональних завдань. Реалізація покладених на фінансовий контролінг завдань досягається в ході виконання службами контролінгу своїх функцій та використання специфічних методів. Залежно від виконуваних функцій і методологічної підтримки фінансовий контролінг поділяють на стратегічний та оперативний.

Доведено, що служби контролінгу в процесі виконання своїх функцій використовують велику кількість методів. Поряд з окремими загально методологічними та загальноекономічними методами використовуються специфічні. До перших методів належать такі, як спостереження, порівняння, групування, аналіз, трендовий аналіз, синтез, систематизація, прогнозування.

Важливим завданням контролінгу є калькуляція ціни, планування прибутку підприємства та асортименту продукції. Дійовим інструментом виконання цього завдання є розрахунок точки беззбитковості та необхідної суми покриття. Цей метод контролінгу зводиться до визначення мінімального обсягу реалізації продукції (за стабільних умовно постійних витрат), за якого підприємство може, з одного боку, забезпечити беззбиткову операційну діяльність у плановому періоді, з іншого – створити умови для самофінансування підприємства.

ТОВ «Житомиртепломаш» є виробничим підприємством, яке виготовляє опалювальну техніку. Метою діяльності ТОВ «Житомиртепломаш» є задоволення громадських потреб у продукції, роботах, послугах та реалізації на основі здобутого прибутку соціальних і економічних інтересів трудового колективу та Учасників Товариства. Всі працівники на підприємстві виконують свої обов'язки згідно посадової інструкції. Посадова інструкція – це документ, у якому зафіксовані завдання, функції, обов'язки та права посадової особи, який розробляється для кожної конкретної штатної посади.

ТОВ «Житомиртепломаш» високоліквідне підприємство, про це свідчать дані проведеного аналізу. Хоча показники знизилися протягом аналізованих років. Всі коефіцієнти відповідають нормативним значенням, це означає, що при критичній ситуації підприємство може розрахуватися зі своїми боргами за рахунок власних коштів та активів.

Проведені розрахунки показників ділової активності підприємства свідчать про позитивні тенденції діяльності підприємства. На підприємстві спостерігається збільшення тривалості погашення кредиторської заборгованості, що є негативним моментом. Це означає, що підприємство не в змозі вчасно розрахуватися зі своєю поточною заборгованістю.

Також змінюється період погашення дебіторської заборгованості – у 2015 р., порівняно з 2014 р. показник зріс, але порівняно з 2013 р. – також збільшився, що свідчить про уповільнення оборотності дебіторської заборгованості. Зменшення показника фондівіддачі – на 0,13, також є негативною тенденцією. Це свідчить про зменшення суми виручки від

реалізації продукції, яка повинна припадати на одиницю основних виробничих фондів.

Встановлено, що підприємство рентабельне про це свідчать проаналізовані показники. Чистий прибуток в період 2013 – 2015 рр. збільшився на 2022,80 тис. грн. Проте рентабельність основної продукції зменшився в динаміці на 0,06 пункти, це може свідчити про те що підприємство не стоїть на місці, і розвиває свою діяльність. Нормативне значення рентабельності власного капіталу більше нуля, що свідчить про ефективне використання ресурсів підприємства. Рентабельність сукупного капіталу хитка протягом досліджуваних років.

На основі SWOT-аналізу встановлено, що ТОВ «Житомиртепломаш» має слабкі та сильні сторони, також має можливості збільшення сильних сторін та розвитку підприємства, але існують і загрози в підприємства, які своїм впливом гальмують розвиток.

Доведено, що в умовах використання ЕОМ найефективнішим щодо розробки, впровадження і подальшого розвитку є формування загальної бази даних для всіх функціональних підсистем і спеціалізованої для кожної зокрема, в т. ч. для бухгалтерського обліку. Такий підхід особливо важливий при створенні інформаційної моделі керованого об'єкта, оскільки не всі підсистеми і завдання розв'язують і впроваджують одночасно.

Запропоновано залежно від специфіки виробництва, функціональних особливостей різних категорій працівників на підприємстві застосовувати основні та додаткові умови преміювання. Основні умови мають відбивати важливі напрями виробничої діяльності підприємства і його підрозділів та впливати на ефективність і якість роботи, кінцеві результати виробництва. У разі їх перевиконання розмір премії збільшується, а в разі невиконання – не виплачується взагалі. З метою стимулювання певних досягнень окремих працівників передбачені додаткові умови, невиконання яких супроводжується зниженням розміру премії. Розрізняють індивідуальне та колективне преміювання робітників.

На основі прогнозування за допомогою лінії тренду було з прогнозовано зменшення прибутку підприємства. Причинами цього є зменшення експорту до інших країн світу, а також розширення асортименту продукції, що потребує додаткових капіталовкладень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Цивільний Кодекс України: Закон // від 16 січня 2003 року N 435-IV // Із змінами і доповненнями, внесеними Законами України станом від 24 липня 2011 року N 1617-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.liga-zakon.net>
3. Податковий кодекс України. Закон України: від 02.12.2010 року № 2755 – VI: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
4. Митний кодекс України: Закон Країни від 13.03.2012 року № 4495 – VI: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Кодекс законів про працю України. Закон України від 10.12.1971 № 322–VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 року № 996 – XIV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Про підприємництво. Закон України від 07.02.1991 № 698-XII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
8. Про охорону праці. Закон України від 21.11.2002 № 229-IV: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
9. Порядок представлення фінансової звітності. Постанова КМУ від 28.02.2000 року № 419:[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
10. Про систему оподаткування: Закон України від 02.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
11. Кодекс законів про працю України. Закон України від 10.12.1971 № 322–VIII: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.